

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

Direkte 61 30 23 45

Journal-nr.: 24031028

Dato: 06-05-2024

Nationale retningslinjer for hospitalers tilbud om kost under indlæggelse

På baggrund af den aktuelle debat om mulighed for at imødekomme ønsker fra patienter til ren plantebaseret kost i forbindelse med indlæggelse på danske hospitaler, efterspørges en opdateret national klinisk retningslinje, som med udgangspunkt i nyeste forskning beskriver kvalitetskrav til dansk hospitalskost, herunder hvordan disse krav kan imødegås sideløbende med, at der tages hensyn til individuelle ønsker hos større eller mindre grupper af patienter.

Eftersom det må forventes, at fremtidens patienter i stigende grad stiller krav til, at sundhedsvæsenet imødekommer individuelle hensyn i forhold til pleje og behandling, herunder ernæring, er det blevet tydeligt, at der savnes opdaterede evidensbaserede retningslinjer for, hvilke hensyn til indhold af essentielle næringsstoffer såvel som protein- og energitæthed, der skal vægtes i de tilbud de enkelte hospitaler har på menuen.

Publikationen "**Anbefalinger for institutionskost**" er senest opdateret i 2015 og bygger derfor på næsten 10 år gammel viden. Heri påpeges at den vegetarkost, der serveres i offentligt regi, skal følge de sædvanlige retningslinjer med hensyn til indhold af næringsstoffer.

Ansvar for patienternes ernæringstilstand under indlæggelse beskrives som fordelt mellem flere sundhedsfaglige aktører, men at det er hospitalsledelsens ansvar, at der er en overordnet mad- og måltidspolitik på det enkelte hospital, samt at indsatsen forankres organisatorisk. Desuden at den behandlingsansvarlige læge bærer ansvaret for løbende at vurdere patientens ernæringstilstand og ordinere patientens kost. Ernæring betragtes derfor i den tidligere anbefaling som et lægefagligt anliggende og som et nødvendigt led i patientens samlede behandling

I samme publikation beskrives vanskeligheder med at opfylde ernæringsbehov hos børn såvel som hos voksne småtspisende patienter, såfremt kostindtag baseres udelukkende på plantebaseret kost, som det er tilfældet ved vegansk kost. Det beskrives, at hospitalskost er kendetegnet ved at være energitæt og proteinrig, beregnet til patienter, der har nedsat kostindtagelse på indlæggelsestidspunktet eller som har risiko for at få nedsat indtagelse under indlæggelsen. Krav til hospitalskostens energitæthed og proteinindhold er derfor højere end til normal kost, ligesom kosten er af stor behandlingsmæssig betydning – uanset indlæggelsestid.

Med andre ord skal hospitalskost give patienten bedre mulighed for at indtage mere energi og protein i en mindre mængde mad. For at opnå det, må hospitalskosten have et højere indhold af fedt og protein og et lavere indhold af kulhydrat og kostfiber end normal kost. Det betyder, at hospitalskost ikke direkte er sammenlignelig med eller kan stå som forbillede for raske personers kostvaner https://www.sst.dk/da/udgivelser/2016/-/media/Nyheder/2016/Anbefalinger_institutionskost.ashx

En prævalensundersøgelse gennemført i Region Hovedstaden i 2023 om ernæringstilstanden hos indlagte patienter, udarbejdet af en gruppe under den Regionale Ernæringskomité i Region Hovedstaden, viser, at et altoverskyggende problem i forhold til ernæring hos de inkluderede patienter på regionens hospitaler er risiko for underernæring.

De fleste hospitaler giver allerede mulighed for at vælge såvel vegetar som veganske retter og har samtidig stort fokus på behov for at opfylde det øgede behov for protein og energi, som er til stede i forbindelse med sygdom hos hovedparten af indlagte, ofte ældre, skrøbelige og småtspisende patienter. Samtidig er det kendt, at det kan være vanskeligt at dække det øgede behov for protein- og energi hos patienter, udelukkende ved indtag af plantebaseret kost.

Denne viden sætter derfor de enkelte hospitaler i en situation, hvor de må vægte hensyn til individuelle patientønsker til menu, økonomiske muligheder og krav til energitæthed i hospitalskost. Denne vægtning vil med fordel kunne understøttes af en national klinisk retningslinje, som beskriver et ensartet krav til ernæringstilbud på alle hospitaler.

Med venlig hilsen

René Lynderup Frank

Sektionschef

Telefon: 61 30 23 45

Mail: rene.lynderup.frank@regionh.dk